

L'agricultura ecològica a Catalunya

Francesc Vilalta Roig

Professor de Secundària i col·laborador del LEAAM

Introducció

Encara que l'agricultura és una activitat important a la realitat catalana (al Cens Agrari de 1989 hi consten 133.555 explotacions agràries i una mà d'obra corresponent de 199.753 persones), el seu pes ha anat minvant a la nostra societat a causa d'un procés de modernització al camp català per arribar a una agricultura especialitzada i basada en la utilització a gran escala de fertilitzants químics i d'una intensa mecanització. Del total de terres, un 33,9% són terres llaurades, amb una quarta part d'elles de conreu de regadiu. És a dir, la pràctica agrària està dirigida cap a la màxima rendibilitat fent possible una gran explotació del sòl i del bestiar.

L'absència de ramaderia a l'agricultura intensiva delimita les possibilitats de les aportacions orgàniques mentre les aportacions químiques dificulten la vida bacteriana del sòl, deterioren la seva estructura i augmenta el risc d'erosió. Pel contrari, la ramaderia sol ésser establada i sense terres, per la qual cosa els residus ramaders han passat de suposar una matèria orgànica de gran utilitat a suposar un residu perillós i difícil d'eliminar.

La intensa mecanització significa la compactació del sòl, cosa que perjudica la permeabilitat del sòl i afavoreix l'erosió. Al mateix temps, totes aquestes despeses impliquen un progressiu endeutament de la pagesia que els força a abandonar les seves terres. La millor alternativa als problemes esmentats (fertilitzants químics, monoconreus, erosió del sòl, endeutament de la pagesia, etc.) és la producció d'aliments d'alta qualitat dins de l'Agricultura Ecològica.

1. L'Agricultura Ecològica a Europa

A l'actualitat, l'agricultura comunitària pateix d'una crisi greu provocada per un desequilibri entre la pèrdua d'importància del sector agrícola i el manteniment del desenvolupament rural. Les causes d'aquest desequilibri les trobem en els excedents agraris, l'excés de camps de conreu i el creixement continu del pressupost comunitari a l'agricultura. Al mateix temps, el canvi d'un sistema d'explotació tradicional a un altre d'intensiu ha provocat una alteració en la biodiversitat, l'augment de l'erosió del sòl i del risc d'incendis.

Si analitzem la política agrària de la Comunitat hem de retrocedir als seus orígens. La Comunitat Europea, en la seva constitució, assenyala al Tractat de Roma cinc objectius referents a la política agrària comuna. Cap d'aquests objectius es referia al medi ambient sinó als següents objectius:

- augmentar la productivitat agrícola,
- assegurar un nivell de vida a la pagesia semblant a d'altres ocupacions,
- estabilitzar els mercats,
- garantir l'aprovisionament alimentari a la població,
- fornir aliments a uns preus raonables pels consumidors.

Aquests objectius els podem entendre dins d'un context de reconstrucció europea i d'una màxima preocupació pel forniment de la població després de la penúria de la postguerra. Per aquest motiu, calia avançar amb unes premisses productivistes. Les primeres referències als problemes mediambientals no apareixen fins al 1985 quan la Comissió Europea edita un document titulat «Perspectives de la PAC» més conegut com Llibre Verd. Dins d'aquest document es fa palesa la necessitat de mantenir el teixit social a les regions rurals i, per altra banda, reconeix la incidència negativa de la revolució tecnològica sobre el medi ambient. El mateix document, a les seves recomanacions finals proposa dos tipus de mesures (Sancho, J. 1994, pàg. 14):

- Cessament de l'activitat agrícola en determinats períodes de l'any, decreixement del consum d'adobs i pesticides, control de la densitat ramadera, abandonament dels nous regadius i d'altres.
- Compra d'espais agraris per a fins ecològics per tal de crear una xarxa de zones protegides.

Al 1988, apareix un nou document, «El futur del món rural», considerat com una baula entre el Llibre Verd i la posterior reforma de la PAC (Política Agrària Comunitària). Aquest document supera la vella dicotomia entre espai rural i espai urbà, destacant l'espai rural com un indret indispensable per a l'equilibri ecològic i com una futura àrea d'esbarjo per la població urbana.

La reforma de la Política Agrària Comuna, aprovada al 1992, s'ha orientat cap als següents objectius:

- Mantenir en nombre suficient la pagesia per tal de preservar el medi ambient amb un model d'agricultura familiar.
- Reconèixer la funció productiva i protectora del medi que exerceix la pagesia.

Per aconseguir els objectius anteriors s'han adoptat algunes mesures com l'ajut per retirar superfície sembrada o la disminució dels ramats intensius. D'altra banda, es donen compensacions a la ramaderia extensiva i a les àrees desafavorides. Al mateix temps, el reglament 2078/92, de mètodes de conreu compatibles amb el medi ambient, pretén contribuir a la conservació d'espais protegits i del paisatge. El reglament 2079/92 estableix un seguit d'ajuts a les mesures forestals en l'agricultura com alternativa a l'abandonament de conreus. Aquesta reforma era necessària ja que la política de preus beneficiava als agricultors del nord i centre europeu pel seu tipus d'explotació. A més, la subvenció no feia diferències entre els productors, ara si que ho fa i amb això es beneficia el petit propietari a les àrees més desafavorides.

L'evolució de l'Agricultura Ecològica a Europa s'ha caracteritzat per la varietat d'actuacions segons l'estat econòmic i la mentalitat del país implicat. El primer país de la Unió Europea de reconèixer l'Agricultura Ecològica fou França (1980) seguit de Dinamarca (1987). El tercer fou Espanya (1987), la qual cosa no li permet d'ocupar una posició capdavantera en el nombre de finques amb certificació ecològica ni en el nombre de superfície conreada.

Taula 1
L'agricultura ecològica a Europa. 1987-93

País	Finques amb certificació (1987)	Superfície (ha, 1987)	Finques amb certificació (1993)	Superfície (ha, 1993)
Dinamarca	163	4.000	675	18.600
França	2.660	40.000	3.300	90.000
Alemanya	1.598	34.000	4.750	228.000
Gran Bretanya	600	8.600	800	30.000
Espanya	300	2.700	753	11.674
Àustria	800	1.000	4.750	3.492
Itàlia	800	6.000	3.000	15.000
Països Baixos	235	3.400	490	10.000
Bèlgica	103	1.200	151	1.600
Irlanda	52	1.300	200	1.600
Portugal	7	320	142	1.500
Luxemburg	13	162	12	500
Grècia	–	–	150	200
Total	7.331	102.682	19.173	412.166

Font: elaboració pròpia a partir de fonts diverses.

La situació de l'Agricultura Ecològica a la Unió Europea es calcula en més de 400.000 ha (Taula 1). El conjunt de la superfície de França, Alemanya i el Regne Unit suposen el 84,41% del total de la Unió Europea. Malgrat això, el valor relatiu de la superfície dedicada a l'Agricultura Ecològica no té una significació gaire important (0,23% de la SAU), essent els països amb més superfície, Alemanya (0,58%) i França (0,29%).

El nombre d'hectàrees dedicades a l'Agricultura Ecològica s'ha multiplicat per quatre des de 1987 fins al 1993. Espanya amb 753 finques de certificació ecològica se situa en el sisè lloc (3,92 %), encara que examinant la superfície se situa en setena posició (2,83%). És probable que els majors creixement es donin als països orientals d'Europa i en aquells que s'han incorporat més tard com Grècia o Portugal. En unes darreres xifres, referides al 1995, N. Lampkin¹ (ECOAGRICULTURA, 1996, núm. 48) es podria parlar de vora un milió d'hectàrees a l'Agricultura Ecològica de la Unió Europea.

Aquestes xifres constatarien la supremacia, en referència a la superfície conreada, d'Alemanya i el gran creixement d'Itàlia amb un creixement del 2000% en els darrers 10 anys. Aquest creixement també es constata a d'altres països com Finlàndia, Suècia, Grècia, Portugal o Àustria mentre s'observa l'estancament de països com Espanya, Bèlgica o Luxemburg.

Els països septentrionals d'Europa són alhora grans consumidors i productors, mentre els països mediterranis s'orienten cap a l'exportació de productes. La producció de cada país depèn de la seva producció agrària tradicional: cereals i hortalisses a Alemanya, França i Gran Bretanya. Dinamarca produeix llet, cereals i hortalisses. Bèlgica fa hortalisses mentre Itàlia produeix fruita, hortalisses i oli. Irlanda es dedica a la cria d'ovins i bovins. Tanmateix, Alemanya i els Països Baixos produeixen pomes, peres, prunes o cireres. A Itàlia i el sud de França es conreen albercocs, préssec i raïm mentre a Espanya hi ha cítrics. Mentre Espanya i Itàlia fan arròs, França, Alemanya i Gran Bretanya es dediquen als cereals panificables (blat i sègol) i cereals farratgers (ordi i civada). La carn ecològica és un producte escàs i car. Tanmateix el vi ecològic el trobem a França, Alemanya, Espanya i Itàlia. En el cas de Catalunya se'n pot destacar un excel·lent vi i cava ecològics.

2. L'Agricultura Ecològica a Espanya

L'Agricultura Ecològica ha tingut en la seva expansió diverses etapes. Fins als anys setanta fou una època romàntica; els agricultors eren visionaris o filòsofs quasi pertanyents a visions esotèriques amb una agricultura de subsistència. Aquesta visió esotèrica s'ha transformat als anys 80 amb plantejaments pragmàtics on apareixen les cooperatives o societats anònimes. L'Agricultura Ecològica entra en una dinàmica de mercat, competitiva sense perdre els fonaments ideològics del moviment.

¹ Universitat de Gal·les.

Taula 2
L'agricultura ecològica a Espanya, 1992

Comunitat Autònoma	Productors	Superfície total (ha)
Andalusia	200	2.952
Aragó	26	486
Astúries	11	14
Balears	6	29
Canàries	31	53
Cantàbria	-	-
Castella i Lleó	21	467
Castella-La Manxa	21	219
Catalunya	150	4.210
Extremadura	22	496
Galícia	1	1
La Rioja	-	-
Madrid	3	28
Múrcia	40	135
Navarra	11	56
País Valencià	65	216
País Basc	21	96
Total	629	9.457

Font: CRAE. Guia-directori. 1993.

L'evolució de l'Agricultura Ecològica a Espanya ve marcada per la dependència del mercat europeu i, en especial, el mercat francès i alemany. El segon grup de països més important per a l'exportació són Bèlgica, Àustria, Països Baixos i Suïssa. Aquesta dependència ha motivat el desenvolupament d'una agricultura dedicada a l'exportació. Segons les xifres del CRAE (Consell Regulador de l'Agricultura Ecològica), el 1980 hi havia 140 agricultors inscrits que conreaven 900 ha mentre el 1992 hi havia 629 agricultors i 9.456 ha conreades. El percentatge de la SAU és molt baix (0,04%) en relació a Alemanya o França. Per regions, les principals àrees productores són Andalusia, Catalunya i el País Valencià (Taula 2). Les darreres xifres del CRAE sobre l'any 1996 permeten observar un creixement extraordinari de la superfície agrària ecològica (fins a unes 100.000 ha), concentrada en determinades comunitats autònomes com Castella-Lleó (39,3% de la superfície), Andalusia (20 %) i Catalunya (6,3%).

Pel que fa als diferents tipus de conreus (Taula 3), cal assenyalar el predomini del grup de conreus dels cereals, pastures i fruïter sec. Aquests grups de conreus

són els que millor s'adapten als mètodes de producció ecològica. Els tipus de producció es poden estructurar en quatre variants (Miralles, F. 1993, pàg. 37):

- **Producció intensiva de vegetals** realitzada en petites explotacions amb els conreus principals de tomàquets, pastanagues, pèsols, enciams, pebrots, albergínies, cebes i patates.

- **Producció de cereals i arròs**, de regadiu i de secà. Espanya és líder a Europa en la producció d'arròs, principalment a Calasparra, Múrcia, amb una producció de 600 t, i també a l'àrea del Delta de l'Ebre.

- **Producció de fruiters**, especialment cítrics i, en menor mesura, pomes, peres, préssecs i cireres. Així com alguna petita àrea de fruits tropicals. Cal destacar la importància creixent del sector oliverer i, en menor quantitat, el raïm per vi.

- **Producció extensiva de farratges i pastures** per al bestiar vinculat a una cabana molt petita.

Taula 3
Conreus ecològics a Espanya. 1993

Grup de conreus	Superfície total (ha)
Cereals	1.550
Conreus anuals	639
Hortalisses	402
Hortalisses d'hivernacle	10
Pastures permanents	3.133
Plantes d'infusió	21
Recol·lecció silvestre	430
Bolets de conreu	0,2
Cítrics	316
Fruiters	117
Fruiters secs	848
Fruiters subtropicals	156
Oliverar	294
Vinya de taula	35
Vinya de vinificació	485

Font: CRAE. Guia-directori. 1994.

Els productes ecològics que més es consumeixen són les verdures, cereals, llet, ous i carn. Per a l'exportació són les olives, l'oli, l'arròs, la soja, els cítrics, les verdures i les conserves. És a dir, aquells productes més difícils de produir als països més septentrionals europeus que garanteixen una major demanda.

La situació actual a Espanya ens mostra un sector poc desenvolupat que belluga, segons el CRAE, al voltant de 1000 M ptes/any, cosa que significa un 0,025% del negoci global del sector agrari, que supera els 3,25 bilions de ptes.

Un dels problemes més greus és el dels proveïdors. Resulta molt difícil trobar llavors i planter ecològic, així com fertilitzants i fitosanitaris adients. Aquests productes se solen trobar al comerç convencional i d'altres vénen des de França. A «l'any 1987 hi havia 5 empreses dedicades a vendre aquests productes i d'elles, 3 ubicades a Catalunya, una a València i la restant a Andalusia. Aquestes empreses facturaven 35 milions de ptes.» (Institut del Medi Ambient, 1992, pàg. 90).

3. Característiques generals de l'Agricultura Ecològica a Catalunya

Si repassem les dades de l'enquesta del DARP sobre l'Agricultura Ecològica catalana, podem comprovar el caràcter capdavanter de la pagesia catalana vers Espanya i la Unió Europea.

Taula 4
Comparació de l'AE a Catalunya, Espanya i CEE. 1992

	Catalunya	Espanya	% Catalunya sobre Espanya	7 països CEE	% Catalunya sobre CEE
Actius l'A.E.	274	1.500	18,26	10.000	2,74
Pobl. act. agricultura	93.000	1.695.000	5,4	7.503.000	1,23
% Ocupació en A.E. sobre total	0,29	0,09	–	0,13	
Superfície d'A.E. (ha)	3.194	9.000	35,48	200.000	1,59
SAU total (ha)	1.104.000	27.110.000	4,07	111.147.00	0,99
% superfície en a.e sobre total	0,29	0,03	–	0,99	

Font: Institut del Medi Ambient, 1992.

Quant a la superfície de les explotacions ecològiques, Catalunya abastava, el 1992, 4.210 ha d'un total de 9.456 ha a esfera estatal, que aixequen el percentatge català fins el 44,52% de la superfície total inscrita. Catalunya suposava el 18,26% dels actius en Agricultura Ecològica a Espanya (en xifres globals un 5,4 del total espanyol) i un 2,74% dels països de la Unió Europea (un 1,23% del total de població activa agrària). Podem resumir l'aportació

catalana amb un pes important en el conjunt europeu si tenim en compte el percentatge català en les altres magnituds agrícoles i, en particular, cal destacar el percentatge de la superfície agrària ecològica que en el cas de Catalunya multiplicava per tres el percentatge europeu i per deu l'espanyol (Taula 4). Encara que Catalunya ocupa aquest lloc capdavanter en l'Agricultura Ecològica espanyola i europea, aquesta agricultura suposa un petit percentatge de la producció total a Catalunya i a finals de 1991 només un 0,3% de la superfície agrària és considerada ecològica (0,03 a Espanya i 0,09 a la Unió Europea)

Per altra banda, l'Agricultura Ecològica segueix en el camí de creixement marcada pel fet que en el període 1984-96 s'ha passat de 25 productors a 183 i d'una superfície de 220 ha a 5.075 ha. Aquestes dades constaten una evolució lenta però progressiva cap a la implantació de l'Agricultura Ecològica (Taula 5)

Taula 5
Evolució de l'agricultura ecològica a Catalunya. 1984-95

Any	1984 ¹	1990 ²	1992 ²	1996 ³
Productors catalans	25	61	150	183
Indústries elaboradores	-	10	22	53
Superfície SAU ha	220	977	4.210	5.075

Font: ¹ Madaula, F. 1994, *L'agricultura ecològica*.

² CRAE, 1992, *Guia-directorio*.

³ CRAE-CCPAE, 1996.

La superfície mitjana de la SAU ecològica és de 13,14 ha front a la mitjana general catalana de 11,35 ha. El model de les finques ecològiques catalanes és de petites explotacions familiars. Les finques ecològiques, el 1992, a més de suposar 4.210 ha se'ls pot afegir 4.000 ha de bosc, molt important com a entorn favorable a l'agricultura. El bosc, suposa, per tant, més del 50% de la superfície de les explotacions mentre la mitjana catalana general és del 33 %.

Si analitzem els conreus ecològics a Catalunya (Taula 6), veiem que malgrat la minsa superfície global, destaquen els cultius tradicionals de comarques catalanes. En primer lloc, l'olivera suposa el 37,36% de la superfície dedicada a l'AE pel gran pes de les comarques de les Garrigues, l'Urgell i el Segrià; seguida de les pastures de la Selva i els ametllers de la Terra Alta. El predomini de la fruticultura mediterrània s'explica per ésser uns conreus tradicionals ben adaptats a les condicions mediambientals, i també per la inexistència d'aquests productes en el centre europeu. Si analitzem els conreus herbacis, predominen les pastures, farratges i els cereals. Mentre els conreus hortícoles ocupen una superfície dins d'explotacions petites.

Taula 6
Els conreus ecològics a Catalunya. 1992

Tipus de conreus	Superfície AE (ha)	Superfície AE /SAU Total %
Pastures	896,50	0,33
Farratges	186	0,18
Cereals	158,65	0,04
Hortalisses	90,02	0,55
Ametllers	358,3	0,48
Avellaners	52,10	0,17
Oliveres	1.226,90	1,39
Vinya	54,25	0,09
Cítrics	27,70	0,5
Fruita	80,34	0,15
Altres conreus	53,00	0,44
TOTAL	3.283,76	0,3

Font: Madaula, F. 1994, *L'agricultura ecològica*. ICEA. III Congrés

4. L'estudi de les finques agràries ecològiques a Catalunya

Aquest apartat es basa en l'estudi d'un seguit de finques agràries catalanes. El punt de partida va ésser l'Estudi per a la producció d'una agricultura ecològica a Catalunya editat per l'Institut del Medi Ambient i coordinat per la CAE de Catalunya. Aquest estudi es va elaborar mitjançant l'enquesta directa a la pagesia amb un total de 232 enquestes.

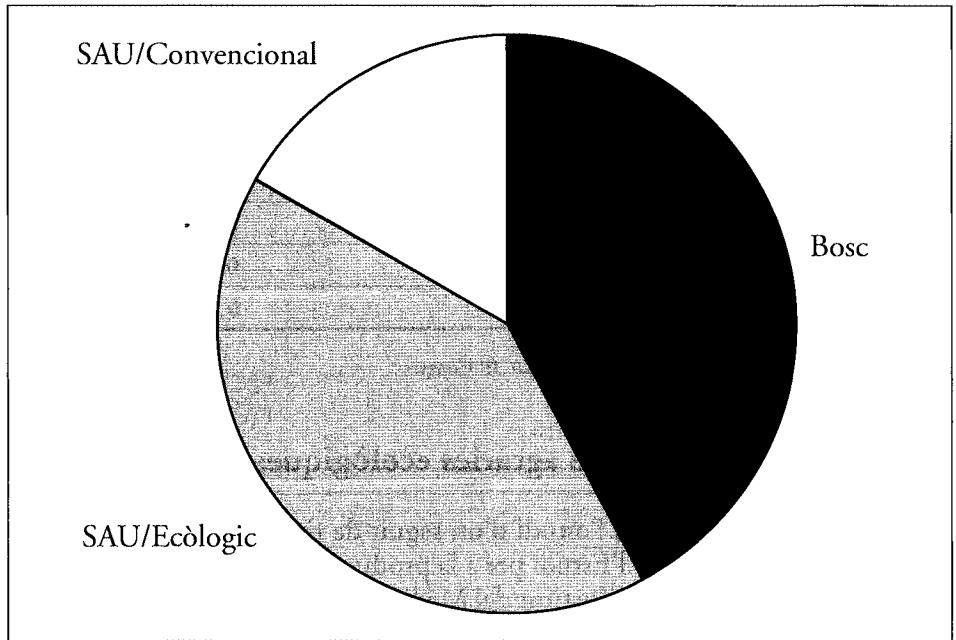
Una vegada consultada l'enquesta es va buidar amb un programa informàtic de base de dades i es van afegir 53 noves enquestes procedents ja bé de l'enquesta directa a la finca o l'enquesta tramesa per correu donant un estudi total de 285 finques estudiades. Després de comparar les explotacions amb el registre del CRAE de 1995 es podrien afegir 70 explotacions més, cosa que fa un total de 355 explotacions ecològiques a Catalunya. Si, a més, afegim aquelles finques que no figuren en l'enquesta i alguna més recent i que no es troba en els registres del CRAE podem parlar d'un sector ecològic amb una representació aproximada de 400 representants. Si apliquem les mitjanes de la Taula 7 a una estimació de 400 pagesos i pageses ecològics estariem parlant d'una SAU ecològica de 5.256 ha junt a una extensió de bosc de 5.264 ha. Si seguim aplicant les mitjanes la SAU convencional gestionada per la pagesia ecològica sumaria 2.120 ha. Tot el conjunt ens donaria un superfície agrària de 12.640 ha gestionades per la pagesia ecològica, la qual cosa suposaria el 0,51% de la superfície agrària.

4.1. Distribució general de la superfície de les finques.

L'estudi ens dona un total de 9.011 ha gestionades per la pagesia ecològica. Aquest total es pot desglossar en:

- Superfície de bosc: 3.793 ha (42,09 %).

Gràfic 1
Distribució de la superfície agrària de les finques ecològiques

Font: Elaboració pròpia a partir de fonts diverses.

- SAU: 5.218 ha (57,90 %). Dins de la SAU podem distingir entre la superfície ecològica (3.723 ha) i la convencional (1.494 ha). Al mateix temps, la SAU ecològica significa un 41,31% del total de terres mentre la SAU convencional només significa un 16,57% del total. És a dir, un 84,21% del total de les finques ecològiques és considerat superfície agrària ecològica.

- Aquestes xifres ens donen una mitjana per finca total de 31,60 ha. Aquesta finca mitjana conté 13,16 ha de bosc, 13,14 ha de SAU ecològica i 5,30 ha de SAU convencional

- Pel que fa al repartiment de la superfície conreada, predomina el secà (92,20 %) sobre el regadiu (7,80 %).

Amb la finalitat d'analitzar la distribució de les finques ecològiques sobre Catalunya, es va elaborar el Mapa 1 on es barregen les dades de l'enquesta CAE

(Coordinadora de l'Agricultura Ecològica) i les de la guia directori del CRAE. De la distribució comarcal de les finques podem observar el predomini de 4 comarques que superen les 20 finques i suposen el 43,2% de les finques i el 40,8% de la superfície ecològica: Segrià (45), la Selva (29), l'Urgell (27) i la Terra Alta (25). Aquesta configuració determina l'existència de 3 nuclis:

– **1. Nucli del Segrià.** Aplegaria junt a la comarca de Lleida, l'Urgell, Pla de l'Urgell, Garrigues i la Noguera. Aquest nucli suposaria el 35,09% del nombre de finques per un 35,94% de la superfície. El nucli del Segrià s'explica per la presència d'empreses comercialitzadores d'oli (també afectarien a les Garrigues) que permet vendre l'oliva com a ecològica.

– **2. Nucli de la Selva.** Reuneix a les comarques del Gironès, Maresme, Osona, Selva i Vallès Oriental. Significaria un 24,21% del nombre de finques per un 25,96% de la superfície dedicada a l'agricultura ecològica. El nucli de la Selva s'explica pel manteniment de finques tradicionals de caire ecològic. A més apareixen un cert nombre de finques d'autosuficiència i per l'autoconsum.

– **3. Nucli de la Terra Alta.** Agruparia les comarques del Baix Camp, Baix Ebre, Montsià, Priorat, Ribera d'Ebre i la Terra Alta. Reuniria el 18,94% del nombre de finques i el 18,00% de la superfície. El nucli de la Terra Alta disposa d'un nombre important de finques per l'existència d'una ADV de fruits secs que integra finques de la Terra Alta i del Priorat.

5. Conclusions

Si analitzem l'evolució del sector agrari ecològic veiem com hi ha dos factors limitants en la seva evolució: **la dispersió de les finques** sobre el mapa de Catalunya i la **poca importància del sector ecològic** en el conjunt agrari català. Quant al primer factor, podem constatar aquesta dispersió en analitzar la mitjana de finques ecològiques per comarca (Taula 7). Aquesta mitjana ens dona un valor de 7 finques/comarca. Del total de Catalunya, 30 comarques tenen menys de 10 finques per 8 comarques que superen aquest valor. També és significatiu el fet que 22 comarques tenen 5 o menys de 5 finques agrícoles. Aquesta dispersió de l'oferta condiona la marxa del sector per l'aïllament dels productors, es genera una oferta intermitent que acaba amb un producte car i difícil de trobar.

L'altre factor primordial és la poca importància de l'AE sobre el conjunt agrari. Encara que la seva evolució vé marcada pel creixement continu i regular, el seu pes relatiu el podem quantificar en un 0,5% de la producció agrària catalana. Es pot explicar aquestes xifres ja que es tracta d'un nou corrent agrícola del segle XX i aquest fet determina la seva minsa propagació.

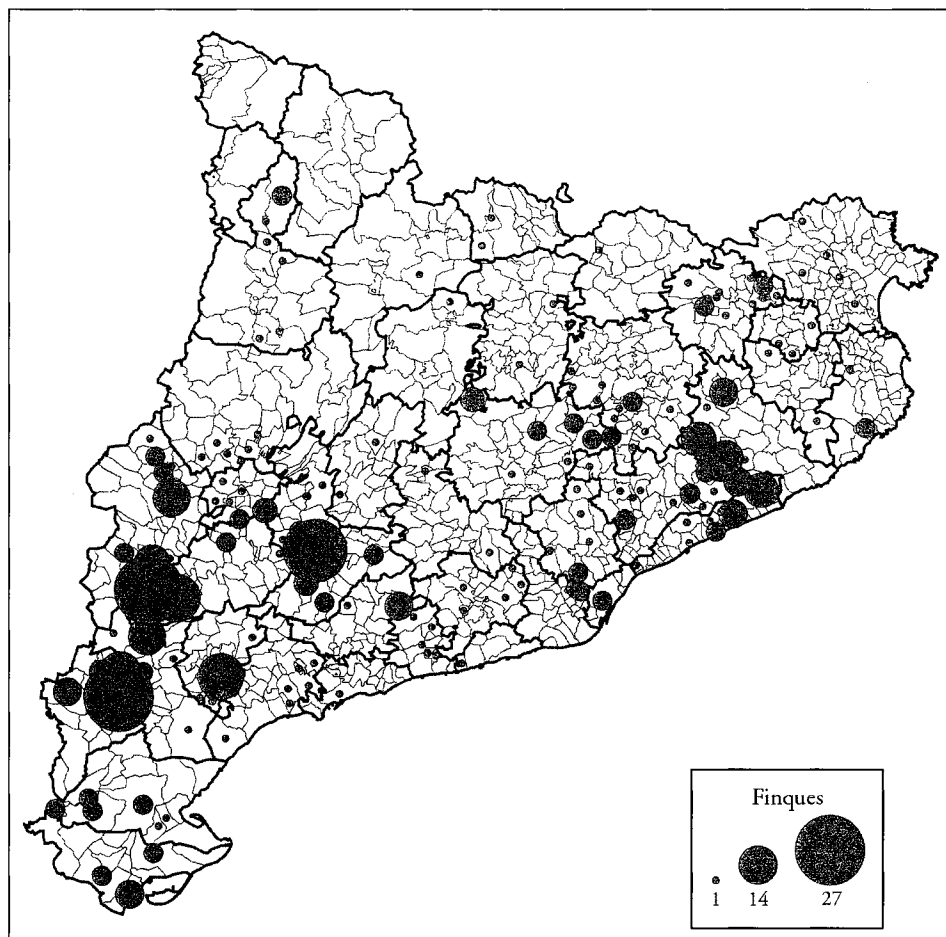
La dispersió de les finques i el poc pes relatiu del sector ecològic vénen determinats per un seguit de **barreres que dificulten l'avanç de l'AE**. Els consu-

Taula 7
Finques agràries ecològiques. 1995

Comarca	FIN	%	Total ha ¹	%	Bosc	%	SAU	%	ha ecol. ²	%	ha conv. ³	%
Alt Camp	5	1,75	79,02	0,88	39	1,03	40,02	0,77	27,02	0,73	13	0,87
Alt Empordà	4	1,4	144,2	1,6	123	3,24	21,2	0,41	21,2	0,57	0	0
Alt Penedès	4	1,4	182	2,02	141	3,72	41	0,79	33,7	0,91	7,3	0,49
Alt Urgell	1	0,35	2,5	0,03	0	0	2,5	0,05	2,5	0,07	0	0
Anoia	2	0,7	80	0,89	0	0	80	1,53	80	2,15	0	0
Bages	9	3,16	862,71	9,57	306,57	8,08	556,14	10,66	366,64	9,85	189,5	12,68
Baix Camp	5	1,75	33,35	0,37	2	0,05	31,35	0,6	26,35	0,71	5	0,33
Baix Ebre	5	1,75	5,8	0,06	0	0	5,8	0,11	5,8	0,16	0	0
Baix Empordà	3	1,05	15,5	0,17	1,5	0,04	14	0,27	14	0,38	0	0
Baix Llobregat	1	0,35	0,5	0,01	0	0	0,5	0,01	0,5	0,01	0	0
Baix Penedès	4	1,4	5,29	0,06	0	0	5,29	0,1	5,29	0,14	0	0
Barcelonès	1	0,35	8	0,09	0	0	8	0,15	5,6	0,15	2,4	0,16
Berguedà	2	0,7	83,03	0,92	0	0	83,03	1,59	80,03	2,15	3	0,2
Cerdanya	1	0,35	24	0,27	0	0	24	0,46	24	0,64	0	0
Conca de Barberà	7	2,46	313,7	3,48	10	0,26	303,7	5,82	261,04	7,01	42,66	2,85
Garraf	1	0,35	2,25	0,02	1,25	0,03	1	0,02	1	0,03	0	0
Garrigues	8	2,81	95,15	1,06	3,5	0,09	91,65	1,76	32,65	0,88	59	3,95
Garrotxa	12	4,21	614,99	6,82	465,9	12,28	149,09	2,86	149,09	4	0	0
Gironès	2	0,7	39,75	0,44	14,2	0,37	25,55	0,49	25,55	0,69	0	0
Maresme	15	5,26	344,56	3,82	230,75	6,08	113,81	2,18	68,81	1,85	45	3,01
Montsià	3	1,05	25,5	0,28	0	0	25,5	0,49	25,5	0,68	0	0
Noguera	4	1,4	70,95	0,79	7	0,18	63,95	1,23	2,55	0,07	61,4	4,11
Osona	8	2,81	502,3	5,57	230	6,06	272,3	5,22	237,08	6,37	35,22	2,36
Pallars Jussà	3	1,05	285	3,16	0	0	285	5,46	285	7,65	0	0
Pla de l'Urgell	7	2,46	68,95	0,77	0	0	68,95	1,32	30,95	0,83	38	2,54
Pla de l'Estany	2	0,7	15,38	0,17	6	0,16	9,38	0,18	1,38	0,04	8	0,54
Priorat	10	3,51	74,05	0,82	24	0,63	50,05	0,96	48,55	1,3	1,5	0,1
Ribera d'Ebre	6	2,11	276	3,06	0	0	276	5,29	276	7,41	0	0
Ripollès	1	0,35	8	0,09	5	0,13	3	0,06	3	0,08	0	0
Segarra	2	0,7	7,7	0,09	0	0	7,7	0,15	7,7	0,21	0	0
Segrià	45	15,79	784,23	8,7	5	0,13	779,23	14,93	442,63	11,89	336,6	22,52
Selva	29	10,18	2.533,84	28,12	1.919	50,59	614,84	11,78	602,84	16,19	12	0,8
Solsonès	1	0,35	19	0,21	5	0,13	14	0,27	14	0,38	0	0
Terra Alta	25	8,77	435,59	4,83	38,94	1,03	396,65	7,6	292,13	7,85	104,52	6,99
Urgell	27	9,47	735	8,16	32	0,84	703	13,47	182	4,89	521	34,86
Vallès Occidental	5	1,75	7,61	0,08	0	0	7,61	0,15	7,61	0,2	0	0
Vallès Oriental	15	5,26	225,9	2,51	182,55	4,81	43,35	0,83	33,95	0,91	9,4	0,63
Total	285	100	9.011,3	100	3.793,16	100	5.218,13	100	3.723,65	100	1.494,5	100

Fons diverses. Elaboració pròpia, 1. total d'hectàrees; 2. superfície ecològica; 3. superfície convencional.

Mapa 1 Nombre total de finques ecològiques a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de la Guia-Directorio del CRAE i de les enquestes de la CAE

midors desconeixen, en general, el producte ecològic i quan el coneixen els sembla car, amb mala presentació i amb una petita xarxa de locals per comprar-lo. Caldria una política d'informació d'aquests productes i una organització dels productors per oferir millors condicions al comprador. També hi manca una política de suport per part de les diferents administracions que sembla que actüin a remolc dels canvis.

Però tal vegada la barrera més difícil de salvar és una **barrera psicològica** que impedeix a la pagesia convencional donar el pas cap a l'Agricultura Ecològica dins de la recança que generen els canvis i que es poden entendre per la manca d'informació, la por a les plagues, la teranyina formada per les empreses agroquímiques o el record d'una agricultura tradicional identificada amb les penúries.

Bibliografia

- AFONSO, D. (1995): *L'Agricultura Ecològica, una alternativa*, treball policopià, Escola Agrària de Manresa.
- BAILLIEUX, P. i SCHARPE, A. (1994): *La Agricultura Ecológica*, oficina de publicacions de les Comunitats Europees, Luxemburg.
- DARP, INSTITUT DEL MEDI AMBIENT, (1992): *L'Estudi per a la producció d'una Agricultura Ecológica a Catalunya*.
- LEHMBECKER, G. (1988): *La Agricultura Ecológica Española*, Integral, Barcelona.
- MADAULA, F. (1994): «L'Agricultura Ecológica», *ponència del III Congrés ICEA*, Girona.
- MENÉNDEZ, S. *et al.*, (1994): «Situación actual y perspectivas de la agricultura ecológica en España», *I Congreso de la Sociedad Española de Agricultura Ecológica*, Toledo. pp. 555-562
- MIRALLES, F. (1993). *Estudi de Mercat de l'Agricultura Ecológica*, DARP, Institut de Medi Ambient i Ciències Socials, Barcelona.
- NAREDO, J. M. (s.d.): «La Agricultura Ecológica en perspectiva», *Cuadernos del Banco de Crédito Agrícola*, núm. 3. Madrid.
- REMMERS, G.A. (1993): «Agricultura tradicional y agricultura ecológica: vecinos distantes», *Agricultura y Sociedad*, núm 66, pp. 201-219
- ROELANTS DU VIVIER, F. (1988): *Agricultura europea y medio ambiente*, Asociación Vida Sana, Barcelona.
- SANCHO, J. *et al.*, (1994): *El Medio Ambiente en la PAC: Impactos Recientes en la Agricultura Española*, *El Campo*, núm 131. Monográfico sobre Agricultura y Medio Ambiente. Servicio de Estudios del BBV. Bilbao. pp. 9-30
- SERNA, J. (1991): «Situación actual de la Agricultura Ecológica en España» *Cuadernos del Banco de Crédito Agrícola*, núm. 3, pp. 21-36. Madrid
- TIVY, J. (1990): *Agricultural Ecology*, Longman Scientific. Essex